

WERKGROEP MILIEUBEHEER BERG EN DAL

Postbus 26, 6560 AA Groesbeek
www.wmg-groesbeek.nl
bestuur@wmg-groesbeek.nl

Aan de gemeenteraad van Berg en Dal
Postbus 20
6560 AA Groesbeek

Groesbeek, 17 april 2019

Betreft: **Evaluatie fietspad spoorlijn (agendapunt 15, raadsvergadering d.d. 25 april 2019)**

Geachte dames en heren,

Naar aanleiding van de evaluatienota over de aanleg van het fietspad langs de spoorlijn die het College van B & W u 'ter kennisname' heeft toegestuurd, willen wij graag voorafgaand aan uw vergadering van 25 april a.s. enkele punten van deze voortslepende kwestie onder uw aandacht brengen.

Maatregelplan

Het maatregelplan fietspad spoorkuil is in juni 2016 overeengekomen nadat gemeente en RVO er (zacht gezegd) onderling niet uitkwamen. Om verdere juridische procedures te voorkomen hebben zij voorgesteld een bemiddelingstraject te starten waarbij WMG en RAVON zouden worden betrokken, met als doel een compromis te sluiten waarin alle betrokken partijen zich kunnen vinden. De WMG heeft met bemiddeling ingestemd en daarmee de gemeente behoed voor verdere juridische strijd met de RVO.

Het overeengekomen maatregelplan behelst o.a. de aanleg van faunavoorzieningen over een lengte van 750 meter (= 38% van het hele tracé van 2 km). Dat was voor ons een compromis, aangezien wij voorstander waren en zijn van verdergaande, beschermende voorzieningen (en niet geheel zonder reden, zoals blijkt uit de rapportage van Bureau Waardenburg).

Omdat op dat moment niet duidelijk was of het te plaatsen scherm voldoende bescherming aan reptielen zou bieden, is in het maatregelplan het volgende afgesproken:

'Aanvullende maatregelen

Aangezien grote delen van het 2 km lange fietspad tussen Schietbaan en Biesseltsebaan niet zullen worden afgeschermd met voorzieningen, is de verwachting – gezien de cijfers van gesneuvelde reptielen uit 2015 – dat gedurende het reptielenseizoen dieren op het fietspad doodgereden zullen worden door fietsers en ook door brommers/scooters die gebruik blijken te maken van het fietspad. Bij openstelling van het fietspad en in het actieve seizoen van de reptielen zal monitoring plaats gaan vinden. Om dit goed uit te voeren, moet dagelijks worden gecontroleerd, aangezien de ervaring leert dat dode dieren snel worden opgeruimd door aaseters. Er wordt uitgegaan van goedgekeurde meldingen van verkeersslachtoffers die zijn binnengekomen bij RAVON. Deze gegevens worden bij Bureau Waardenburg aangeboden, waarmee zij per actief seizoen een rapportage opstelt en deelt met partijen.

Als ondergrens geldt: 15 doodgereden zandhagedissen, 5 hazelwormen, 0 gladde slangen. Mocht er in een seizoen een groter aantal van een of meerdere soorten sneuvelen op het fietspad, dan zullen partijen met elkaar in overleg treden. Doel van dat overleg is dan te komen tot een gezamenlijke analyse, en zo nodig aanvullende maatregelen te nemen om meer slachtoffers te voorkomen. Aanvullende maatregelen kunnen bestaan uit het bijplaatsen van schermen of het treffen van andere voorzieningen. De kosten van de aanvullende maatregelen zijn voor rekening van de gemeente.'

In de rapportage van Bureau Waardenburg is te lezen dat in 2017 41 doodgereden zandhagedissen zijn gemeld. Waardenburg bracht hierover op 12 januari 2018 een rapport uit. Alle reden dus voor constructief overleg tussen partijen, zou je zeggen. Wij hebben één keer met wethouder Ten Westeneind gesproken en twee keer met zijn opvolger mw. Fleuren. Zonder resultaat in de zin van aanvullende beschermende maatregelen. Verder is enkele keren overlegd met ambtenaar Kwant.

In de gesprekken met wethouder Fleuren is ons te verstaan gegeven dat er in het gemeentebestuur, en waarschijnlijk ook in de raad, geen draagvlak is voor aanvullende beschermende voorzieningen. Het college heeft ons meegedeeld dat wij de overeenkomst onjuist interpreteren als wij denken dat er concrete maatregelen uit het overleg over de doodgereden reptielen behoren te komen.

Belangrijk is de conclusie die Bureau Waardenburg trekt: *'Bij een sterftecijfer dat circa 4% hoger ligt dan de natuurlijke sterfte zijn effecten op de lokale populatie niet op voorhand uit te sluiten.'* Het ecologisch adviesbureau doet dan ook concrete aanbevelingen om de sterfte terug te dringen. Maar ook deze aanbevelingen lijkt het college naast zich neer te leggen.

Vrijwilligerswerk

In het maatregelplan is over het beheer van de spoorkuil o.a. het volgende afgesproken:

'WMG en RAVON spannen zich ervoor in om het vervolgbeheer (d.w.z. terugzetten opslag van bomen en struiken) te laten uitvoeren door vrijwilligers bijv. tijdens de jaarlijkse Landelijke Natuurwerkdag in november. De gemeente zal daarbij op verzoek hand- en spandiensten verrichten, zoals het afvoeren van snoeihout en het terugzetten van braamstruwelen.'

Omdat in het reptielenseizoen 2017 18 van de 41 doodgereden zandhagedissen waren gesneuveld op het traject tussen de Schietbaan en het bruggetje, en omdat daar metershoge bosopslag tot in de berm van het fietspad stond, hebben wij in najaar 2017 aan Landschapsbeheer Groesbeek (LBG) gevraagd om op dat traject onderhoud te gaan doen. (Het traject tussen bruggetje en Biesseltsebaan was in winter 2016/2017 al volledig opgeschoond door een groenbedrijf. De eerste twee jaar hoefde daarom op dat deel geen onderhoud plaats te vinden.) Onze verwachting was dat als er meer zonlicht op de omringende bodem zou kunnen vallen, reptielen minder gedwongen zouden zijn om zich op het fietspad op te warmen. Dit onderhoud zou bovendien ten goede komen aan de sociale veiligheid van de gebruikers van het fietspad.

LBG heeft aan ons verzoek gehoor gegeven. Al eerder, in 2013 en 2015 had LBG de Landelijke Natuurwerkdag in de spoorkuil gehouden. Op 4 november 2017 tijdens de Landelijke Natuurwerkdag hebben vrijwilligers de bosopslag teruggesnoeid, en tijdens twee (extra) werkdagen van LBG op 16 december 2017 en 6 januari 2018 is daar verder gewerkt.

Op 8 november ontvingen we een email van ambtenaar Van der Ree met daarin o.a. de volgende mededelingen: *'Zoals in het maatregelplan is aangegeven dient het gedeelte tussen bruggetje en Biesseltsebaan door Ravon en WMG onderhouden te worden. Eerlijk gezegd denk ik niet dat jullie voor 1 maart (start seizoen reptielen) nog een grote groep vrijwilligers op de been kunnen krijgen voor de uitvoering van het verplichte onderhoud. Ik ontvang dan ook graag een plan van aanpak wanneer, welke onderhoudsmaatregelen door jullie worden opgepakt voor 1 maart 2018. Hiervan zal ik dan het college op de hoogte stellen dat het onderhoud wel/niet door jullie als contractpartners is verzekerd. Daarnaast verneem ik graag jullie afweging om expliciet te kiezen om op 4 november jl het traject Schietbaan – bruggetje snoeiwerkzaamheden te verrichten, terwijl er een grote druk ligt op het gedeelte bruggetje – Biesseltsebaan. Ik heb eerlijk gezegd geen zin in 'rare' spelletjes en verwacht van jullie dan ook een volwassen antwoord.'*

Overigens is door [naam] en [naam] aan Fred Kort (groenbeheerder gemeente) verzocht om het snoeihout van 4 november op te halen. Hier heb ik een stokje voor gestoken. Zoals in ons vorige overleg heb ik duidelijk gemaakt dat dit traject niet onder het maatregelplan valt. Jullie zullen dus voor eigen kosten het snoeihout moeten afvoeren.'

Het college heeft later besloten het snoeihout alsnog op te laten halen en af te voeren, maar dit was volgens de ambtenaar uitsluitend bedoeld als waardering van het vrijwilligerswerk.

Deze handelwijze van de gemeente heeft zich na de werkochtend van 16 december nog een keer herhaald. U zult er hopelijk begrip voor kunnen opbrengen dat de animo onder de vrijwilligers om verdere werkzaamheden te verrichten in de spoorkuil tot een dieptepunt is gezakt, mede gezien het uitblijven van voortgang in het overleg met de gemeente over aanvullende beschermende maatregelen.

Volgens de ambtenaar is er verschil van mening over de geografische begrenzing van het maatregelplan. Hij vindt kennelijk dat het alleen betrekking moet hebben op het stuk tussen bruggetje en Biesseltsebaan. Dat zagen wij bevestigd in de (openbare) besluitenlijst van het college d.d. 23 januari 2018 waarin een ambtelijk voorstel 'Uitvoering Maatregelplan Fietspad Spoorkuil' stond met een vijftal beslispunten o.a. het voorstel om het maatregelplangebied te definiëren tussen het spoorbruggetje en Biesseltsebaan. Wegens afwezigheid van de wethouder is dit voorstel aangehouden, maar het college heeft in een van de volgende vergaderingen wel een besluit genomen. Dit is toen echter op de 'vertrouwelijke lijst' gezet en niet aan ons beschikbaar gesteld. We zullen dus weer een WOB-verzoek moeten indienen.

WOB-procedure

Zoals door de rekenkamercommissie is vastgesteld, heeft het gemeentebestuur destijds verzuimd een drietal collegebesluiten openbaar te maken in antwoord op het WOB-verzoek dat de WMG op 19 januari 2015 heeft gedaan. Bij de bezwarencommissie (zitting op 13 juli 2015, uit het verslag: '*Naam, de vertegenwoordiger van de gemeente*) heeft van de vakafdeling te horen gekregen dat er niet meer stukken zijn dan wat beschikbaar is gesteld.') en in de beslissing op bezwaar (17 december 2015) bleef men volhouden dat er niet meer stukken waren dan er al beschikbaar waren gesteld. Voor de WMG was het belangrijk om te weten of, wanneer en onder welke voorwaarden het college had besloten het fietspad door de spoorkuil aan te leggen. Een van deze collegebesluiten dateert van 28 oktober 2014 en dit betreft het besluit om het fietspad door de spoorkuil zo snel mogelijk aan te leggen en het oordeel van de RVO over het toe te zenden rapport niet af te wachten (waarna alle ellende begon).

Waarom het college dit besluit geheim wilde houden of juist gezegd het bestaan ervan ontkende, is afdoende geïllustreerd door de opmerking van de verantwoordelijke ambtenaar in het rapport van de rekenkamercommissie: '*Wij hadden al lang door dat om welke reden dan ook het RVO het fietspad niet zou goedkeuren. Die kans hebben wij het RVO niet gegeven. Achteraf zijn wij daar zeer content mee.'*

Het gemeentebestuur gaat in haar bestuurlijke reactie op het rapport van de rekenkamercommissie in op dit punt:

'5. De RKC constateert dat het college van B&W van de gemeente Berg en Dal in het kader van de WOB procedure ten onrechte stukken heeft onthouden aan de WMG.

[Reactie gemeentebestuur:] Wij zijn het eens met de commissie dat het college de fout heeft gemaakt, om bij het beschikbaar stellen van de openbare stukken, niet gelijktijdig te wijzen op de twee niet-openbare stukken. De niet-openbaarheid was onnodig. De vertrouwelijkheid was immers ten tijde van de besluitvorming actueel, niet ten tijde van de WOBaanvraag. Ons college ziet hier een verbeterpunt om de procedure rond WOBverzoeken nog eens onder de loep te nemen. Met name over het beschikbaar stellen van niet-openbare documenten.'

Uit de bestuurlijke reactie maken wij op dat het college bewust het bestaan van deze stukken heeft ontkend in de WOB-procedure ('*De niet-openbaarheid was onnodig*'). Men wist dat ze er waren, maar heeft ze bewust niet openbaar willen maken. Dit is in het kader van de WOB een ernstige fout. Voor een goed begrip: het is niet het gemeentebestuur, maar de Wet Openbaarheid van Bestuur die in principe bepaalt welke informatie openbaar is en welke niet.

Vanuit de raad, die een controlerende taak heeft, is eigenlijk nooit specifiek op dit punt ingegaan. Het enige positieve aan deze kwestie is dat het college in het openbaar de gemaakte fout toegeeft.

Communicatie

Als belangenorganisatie zetten wij ons in voor natuur en landschap in onze gemeente. We realiseren ons terdege dat compromissen noodzakelijk zijn wanneer er verschillende en tegenstrijdige belangen in het spel zijn. In het verleden hebben wij bewezen daartoe bereid en in staat te zijn.

Wij hadden gehoopt dat er na het ontluisterende rapport van de rekenkamercommissie gewerkt zou kunnen worden aan herstel van vertrouwen op dit dossier tussen WMG en gemeente, op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau. Ook omdat de collegeleden (wethouders en ook de burgemeester) die destijds verantwoordelijk waren voor de aanleg van het fietspad inmiddels zijn opgevolgd door nieuwe bestuurders. Dat had ruimte kunnen bieden om in een gezamenlijk, desnoods vertrouwelijk gesprek nog eens vrij terug te kijken op de gang van zaken en te evalueren wat er wel en niet goed is gegaan. Daarbij zouden wij het zeer op prijs hebben gesteld als er in zo'n gesprek vanuit het gemeentebestuur in ieder geval erkenning naar ons toe was gekomen van de gemaakte fout in de WOB-procedure. Helaas, dat lijkt allemaal nog een stap te ver.

Voor wie wel terug wil kijken: de hele gang van zaken is (en blijft) te lezen op onze website www.wmg-groesbeek.nl, onder natuur/fietspad.html.

Met vriendelijke groet,
Werkgroep Milieubeheer Berg en Dal

Jo de Valk
voorzitter